

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm XI. Post translationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

§. Propter malitiam.

8 *H*ec est quarta causa, videl. plebis malitia Episcopo obedientiam negantis, aut insidias parantis. Non tamen ob quamlibet culpam, aut inobedientiam plebis, pastor eam deserere debet; sed si ita pertinaciter pastori se opponat, ab eoque abhorreat, ut ad maius malum vitandum, ne forte in lupos conuertantur, id est, à vera Religione, vel Ecclesie unitate omnino deficient, tali casu ipsis quandoque ad tempus cedendum, & cum Superioris licentia pastor amouendus est. Idque etiam de Parochis, aliisque animarum pastoribus dici debet, quod interdum amouendi, seu transferendi sunt, si plebs, aut subditi adeo ipsis, quamuis culpabiliter contradicant, aut ab eis abhorreant, ut spes reconciliationis non sit. Vide *Amamiam* super hoc §.

§. Pro graui.

9 *Q*uinta causa est, graue scandalum populi, quod ex Episcopi, aut alterius Prælati præsentia patiuntur. Quamuis distinguendum sit inter scandalum Pharisaicum, seu ex malitia profectum, & scandalum pusillorum, seu ex ignorantia aut infirmitate ortum. Nam ob hoc scandalum sedandum frequentius cedendum est iure, quod aliquis habet: Sed Pharisaicum minus plerumque curandum est: nisi cum pertinaciter malis etiã simplices, aut innocentes inuoluantur, seu ad ruinam trahantur. Exemplum huius habemus in S. Gregor. Nazianzeno, de quo legimus die 9. Maij, quod scandali ac seditiosis sedandæ causa, quæ ob eius bene facta fuerat exorta, sponte cesserit ecclesiam Constantinopolitanam.

§. Personæ verò.

10 *V*ltima causa affertur irregularitas personæ. Distinguendum tamen est, verum sit irregularitas dispensabilis, an verò talis, in qua Papa dispensare non solet: Si indispensabilis, v. g. si bigamus, aut qui viduam uxorem habuerat, Episcopus factus

sit, is renuntiare debet. Sin autem dispensabilis, v. g. natalium defectus, tum, si res occulta sit, non expedit licentiam renuntiandi concedere, sed potius dispensationis gratiam largiri: Quamuis id etiam obseruandum, quod cum spurij, seu ex damnato coitu ortis difficilior fiat dispensatio. Atque simili quoque modo Papa dispensabit cum eo, qui in irregularitate ob homicidium occultum Episcopus creatus sit; non item si defectus publicus, seu notorius sit. Vide quæ dixi lib. 1. Th. mor. p. 5. c. 9. & in c. innotuit, 13. de elect.

§. Verùm.

*P*ergit in hoc §. & sequentibus dicere Innocent. si Episcopus nullam ex dictis cedendi causam allegare possit, Episcopale officium ipsi retinendum esse: cum sui iuris, ac libertatis non sit, sed ecclesie suæ in perpetuum obligatus. Neque verò est, quod refugiens labores, ac curas ad vitam contemplatiuam tanquam optatiorem, melioremque aspiret; cum maioris perfectionis sit, eum vita contemplatiua actiuam coniungere, exemplo Moysis, qui modò in montem ascendens gloriam Domini speculatus est; modò in castra descendens populi necessitati prouidit. Quamobrem facilius permittitur, ut Monachus seu contemplatiuus ad præsulatum, videl. Episcopatum ascendat; quàm ut præsul, seu Episcopus ad monachatum descendat.

NOTANDVM Vn. Vita contemplatiua, si cum actiua iungatur, reliquis præstantior est, ut etiam cognoscitur ex vita Christi, & Apostolorum. Vide quæ dixi lib. 4. Th. mor. tr. 5. c. 3.

CAPITVLVM XI.

Post translationem.

PARAPHRASIS.

Postquam Episcopus Fauentinus ad Archiepiscopatum Rauennatensem translatus
Non 3 suis,

fuit, Præpositus & Canonici Fauentinae ecclesiae potestate eligendi Episcopum vni suorum Canonicorum commiserunt: Is Ignatium olim Episcopum Sartanensem, tum verò Regularem professum ecclesiae S. Fridiani postulauit: Impetratam autem licentiã à Priore Conuentus, Præpositus & alij Canonici postulationem etiam ab Innocentio III. approbari petierunt. Cùm causam istam examinaret Innocentius, obstare ipsi videbatur canon Concilij Constantinopolitani, in quo cautum reperitur, vt qui ab Episcopatu ad vitam monachalem, ac poenitentiae locum descendisset, iterum ad Episcopalem dignitatem non assurgeret. Aduertit tamen Innocentius, plures casus esse posse, quibus talis reassumptio Monachi ad Episcopatum permissa esset: Videl. Si quis propter persecutiones, aut corporis infirmitatem resignato Episcopatu cum Superioris licentia vitam monasticam suscepisset; eo impedimento cessante reassumi posset. Idemque est, si quis propter scientiae defectum Episcopatum renuntiasset, & postea in Monasterio scientiam nequisitam consecutus esset, iterum canonicè vocatus seu electus ad Cathedram Episcopalem ascendere posset. Præterea si quis simoniaca interueniente prauitate, rei istius ignarus, Episcopatum adeptus fuerit, & re postea cognita, dignitatem dimittens in Religione professionem ediderit, licet ad eundem Episcopatum (saltem pro illa vice, iuxta c. penult. de elect.) eligi non possit, tamen ad alium quin prouehatur, nihil obstat. Ex quibus apparet, prohibitionem canonis illius, ne quis ex Episcopo factus Monachus, iterum ad Episcopalem dignitatem ascendat, non esse vniuersaliter intelligendam: Sed aliqui intellexerunt canonem in eum tantum casum constitutum esse, si quis ob crimen commissum poenitentiae agenda causa, deserto Episcopatu, vitam Monasticam suscepisset, quod iterum assumendus non sit. Alij verò intellexerunt de omnibus ad Religiosam vitam ab Episcopatu

descendentibus; non quod iterum eligi non possint, sed quod ad dignitatem, quam deseruerunt, propria auctoritate recipere nequeant. Sed Pontifex Innocentius priorem intellectum amplecti videtur, ideòque mandat Rauennateni Archiepiscopo, vt causam inquirat, cur Ignatius ille, derelicto Episcopatu, vitam Regularem suscepit, & si comperit, aliam fuisse iustam causam præter criminis conscientiam aut confessionem, tum, si necessitas, vel utilitas postulare videatur, licentiam ei Apostolica auctoritate tribuat ad regimen ecclesiae Fauentinae ascendendi; præsertim si loco tantum ac regimine Ecclesiae Sartanensis cesserat, non item ordine ac dignitate Episcopali: quia hoc casu vehemētissima praesumptio est, illum non ob crimen commissum ad Religionem se contulisse. cùm Sedes Apostolica ipsi nequaquam permisisset, post confessionem suam in Pontificali ordine ministrare. Sin autem intellexerit Archiepiscopus, confessionem illius & Religionis suspensionem propter commissum crimen factam esse, tum iniungat Canonicis, vt ad aliam electionem accedant; cùm durum videatur, contra Concilium Constantinopolitanum ad eò celebre postulationem, admittere.

SYMMARIUM.

1. *Episcopus, qui ob crimen Religiosus factus est, iterum ad episcopatum eligi non potest: secus est, si ob aliam causam cum legitima summi Pontificis licentia ad religionem transiit.*
2. *Contra Canones Concilij Generalis non facile dispensat Pontifex, licet absolute loquendo dispensare possit.*

NOTANDUM I. Qui ex Episcopo Religiosus factus est ob crimen, iterum ad Episcopatum eligi non potest: secus, si ob aliam causam cum legitima Superioris, videl. Summi Pontificis auctoritate ad Religionem transiit,

NOTANDVM II. Interdum Episcopus renuntiat loco tantum ac regimine, seruato ordine ac dignitate Episcopali; interdum autem renuntiat non tantum loco ac regimini, sed etiam ordini ac dignitati. Existimo autem, si Episcopus ad Religionem se conferat, presumendum esse, quod utrique renuntiare velit, nisi specialiter obtineat à Pontifice, ut ipsi Pontificalia exercere liceat. At vero si Episcopus renuntians Religionem non ingrediatur, plerumque à Sede Apostolica ipsi permittitur ordinis Episcopalis exercitium ac dignitas: ne aliquin ob crimen depositus videatur. Idque etiam colligitur ex c. ad supplicationem. 9. hoc tit. & videri potest Anton. de Butrio, in c. 1. de ordinatis ab Episcopo, & Hostiensis eod. tit. col. penult.

NOTANDVM III. Contra Canones Concilij generalis non facile dispensat Summus Pontifex; quamuis, absolute loquendo, possit dispensare. Nam quod tam magna auctoritate & consensu Patrum stabilitum fuit, non decet immutare, et tunc derogare, nisi causa grauis ita postulet.

Porro tamen Innocentij responsio, ac definitio vera sit; tamen circa allegationem canonis, eiusque explicationem non caret res difficultate. Arbitratus enim est Innocentius (fortasse alicuius Capitularis, aut librarij fidem sine vltiore inquisitione secutus,) canonem illum esse Concilij Constantinopolitani I. sub Damaso Pontifice celebrati, quia ait, Concilium illud, in quo canon iste habetur, esse vnum ex quatuor precipuis œcumenicis Concilijs, quæ vti sancta Euangelia recipienda esse Patres dixerunt, videl. Nicænum, Constantinopolitanum, Ephesinum, & Chalcedonense, de quibus dixi lib. 2. Th. mor. tr. 1. c. 2. n. 4. Veruntamen in illo Concilio talis canon non reperitur, vti etiam aduertit Suarez tomo 3. de Relig. lib. 1. c. 20. n. 13.

Adde, quod Gregor. I. lib. 6. epist. 31. testatur, Ecclesiam Romanam canones eius Concilij Constantinopolitani primæ nunquam recepisse, sed solum quod in eo contra Macedonium hæreticum definitum fuit.

At vero in decreto Gratiani super c. hoc nequaquam, causa 17. q. 1. Gregoriana correctio affert canonem Constantinopolitanæ Synodi sub Ioanne VIII. (quæ tamen non est V. Oecumenica, vt Gratianus putauit) in quo canone tale quippiam decretum est; sed, vt legenti patebit, secundum eum intellectum, quem ex quorundam sententia Innoc. hic postremo loco adduxit: Videlicet, permittendum non esse, vt Episcopi, qui quandoque repentino spiritu afflati ad Monasteria, relicto Episcopatu se contulerunt, postquam statum religiosæ humilitatis ac pœnitentiæ amplexi ac professi sunt, iterum suo arbitratu ad Episcopatum reuertuntur. Putarunt enim illi, se eo transitu non renuntiasse Episcopatu, sed sicut & Monachos & Episcopos esse posse, ex loco in locum arbitratu suo aduolantes: quod in ecclesia nunquam concessum, ideoque ea in Synodo re-
ctè prohibitum fuit.

CAPITVLVM XII.

Quidam.

PARAPHRASIS.

Qui licentiam cedendi beneficio à Superiore petierunt, postquam eam obtinuerunt, cedere coguntur. Cum enim in postulatione causam cedendi habuerint, aut etiam proposuerint, videlicet ecclesiæ bonum, aut ipsorum salutem; tamen postea vel suasionibus aliorum, quæ sua sunt, quærentium, vel propria leuitate reuocare velint, audiendi haud sunt.

SUMMARIVM.

1. *Dæ sunt potissimum cause cessionis seu renuntiationis: Commodum Ecclesiæ & salus propria renuntiantis.*
2. *Qui cedendi licentiam petiuit, ex quo illum impetravit, cedere cogitur.*
3. *Si quis ipso facto per se, vel alium renuntiat beneficio in manibus Superioris, non tenetur reuocationem Superioris admittere.*

4. Si